

ANALIZĂ: Salvați Copiii apreciază faptul că *Raportul QX* abordează frontal problemele critice ale sistemului educațional și atrage atenția asupra unor probleme urgente ale educației, neincluse în raport, printre care: masa caldă pentru toți copiii, extinderea programului „Școală după școală”, servicii de sănătate mintală integrate în sistemul școlar și depolitizarea reală a educației

București, 27 mai 2025: Organizația Salvați Copiii salută *Raportul QX* lansat de Ministrul Educației Naționale, pentru luciditatea cu care identifică problemele profunde ale sistemului educațional și pentru direcțiile pozitive de acțiune pe care le conturează, în special în sfera învățământului preuniversitar. Totodată însă, atrage atenția asupra necesității de a soluționa o serie de probleme care nu se regăsesc în raport, precum extinderea națională a programelor de tip "Școală după Școală", transportul școlar garantat pentru zonele rurale și izolate, implementarea grupurilor de acțiune anti-bullying conform legislației existente și serviciile de sănătate mintală integrate în sistemul școlar.

Organizația Salvați Copiii a analizat cu atenție *Raportul de diagnostic al educației și cercetării din România. Realizări prezente și implicații pentru noi reforme în domeniu (Raportul QX)* și constată faptul că acest raport oferă o radiografie amplă și onestă a sistemului educațional românesc, propunând direcții de reformă pentru învățământul preuniversitar.

Salutăm aspectele pozitive și relevante, subliniate de-a lungul anilor de societatea civilă, dar, cu intenția de a sprijini demersul, esențial în contextul sociopolitic actual din România, semnalăm câteva dintre aspectele omise, formulând propriile recomandări, bazate pe experiența îndelungată în promovarea dreptului la educație de calitate pentru toți copiii:

- În mod surprinzător, *Raportul QX* nu face referire la **programul de alimentație sănătoasă în școli „Masă caldă pentru toți copiii”**. Acest program-pilot, inclus în Planul Național de implementare a Garanției pentru Copil și derulat în ultimii ani în anumite unități de învățământ, s-a dovedit benefic în combaterea abandonului și absenteismului, îmbunătățind frecvența școlară și concentrarea elevilor (mai ales a celor proveniți din medii defavorizate, pentru care pachetul alimentar zilnic nu este garantat).
- **Extinderea națională a programelor de tip „Școală după Școală”**. Raportul oferă doar formulări generale despre modernizarea procesului de învățământ, fără detalii operaționale despre susținerea programelor after-school sau de recuperare a lacunelor. Menționarea că 25% din timpul fiecărei discipline trebuie utilizat pentru consolidare nu poate înlocui un program național coerent de educație remedială, în contextul în care un copil din doi este afectat de analfabetism funcțional. Salvați Copiii a implementat cu succes centre after-school în sute de comunități defavorizate, demonstrând că acestea reduc abandonul școlar și îmbunătățesc performanțele academice ale copiilor vulnerabili.
- **Transport școlar garantat pentru zonele rurale și izolate**. Propunerile de campusuri rurale și comasări de școli, măsuri necesare pentru anumite comunități, ar putea însă ridica probleme practice majore, în special din cauza nerezolvării transportului școlar gratuit pentru toți elevii, intrajudețean și interjudețean. Experiența Salvați Copiii în comunitățile rurale arată că distanța până la școală rămâne una dintre principalele cauze ale abandonului școlar timpuriu.
- **Digitalizarea educației în mediul rural**. Raportul nu abordează digitalizarea mediului rural, deși propune soluții de învățământ hibrid. Dotarea cu internet *broadband*, echipamente și dezvoltarea competențelor digitale ar trebui să fie o componentă explicită a strategiei. În programele noastre

de educație digitală, Salvați Copiii a constatat decalaje majore între urban și rural în ceea ce privește accesul la tehnologie și competențele digitale.

- **Extinderea rețelei de creșe și grădinițe în mediul rural.** Salvați Copiii atrage atenția că orice plan de reformă rurală trebuie să includă clar extinderea rețelei de creșe și grădinițe la sat, angajarea de personal calificat care să beneficieze de stimulente de rămânere în comunitate și programe de încurajare a participării la învățământul preșcolar și primar.
- **Implementarea grupurilor de acțiune anti-bullying conform legislației existente.** Termenul "bullying" nu apare deloc în Raportul QX, singura referință fiind mecanismul de sesizare anonimă a violenței. Este necesară reactivarea grupurilor de acțiune anti-bullying prevăzute în normele metodologice din 2020, înlocuite în prezent de structuri birocratice, sub forma comisiilor, conform noii legislații, care s-au dovedit și în trecut ineficiente. Salvați Copiii a contribuit direct la elaborarea legislației anti-bullying și a format mii de cadre didactice în prevenirea și gestionarea violenței dintre elevi.
- **Introducerea în curriculum a educației pentru sănătate, incluzând educația sexuală.** Deși raportul menționează introducerea disciplinelor „Stil de viață sănătos” și „Autoreglare psihologică”, educația sexuală nu apare deloc menționată. România are rate ridicate de sarcini la minore - studiul Salvați Copiii din 2024 (mai jos) arată că 65% dintre mamele minore abandonaseră școala înainte de sarcină.
- **Creșterea numărului de consilieri școlari la maximum 500 elevi per consilier.** Raportul recunoaște subfinanțarea consilierii școlare, dar nu propune ținte clare pentru îmbunătățirea raportului elevi/consilier. Studiul nostru privind copiii cu părinți plecați la muncă în alte state arată nevoi acute de consiliere - consumul de alcool este de cinci ori mai ridicat, iar conflictele cu colegii de șase ori mai frecvente la această categorie. Este necesară alocarea urgentă de fonduri pentru atingerea unui raport de maximum 500:1, deși normative acceptate la nivel internațional sunt de 250 de elevi la un consilier școlar¹.
- **Servicii de sănătate mintală integrate în sistemul școlar.** Deși raportul menționează importanța asistenței psihopedagogice, nu propune integrarea serviciilor specializate de sănătate mintală. Fiecare școală sau grup de școli ar trebui să aibă fie colaborări stabile cu psihologi clinicieni care să preia cazurile complexe, fie proprii psihologi care să completeze munca consilierilor școlari, aceștia din urmă neavând, conform legii, atribuții de consiliere psihologică ori psihoterapie. Conform practicilor internaționale, școlile dispun de un psiholog școlar la 500 de elevi.²
- **Reprezentarea reală a elevilor în deciziile școlare.** Raportul atinge superficial feedback-ul elevilor, fără propuneri concrete privind participarea lor la evaluarea calității educației. Cadrul normativ actual prevede participare doar simbolică, un elev major pe locul unui părinte în consiliul de administrație.
- **Depolitizarea autentică a funcțiilor de conducere din educație.** Deși raportul identifică politizarea drept factor transversal negativ, soluțiile propuse mențin sistemul de numire politică a inspectorilor școlari generali și adjuncți. Aceasta contrazice diagnosticul inițial despre necesitatea ca „politicul să se oprească la poarta școlii”.
- **Finanțarea educației necesită ținte concrete și asumare multianuală.** Deși raportul recunoaște subfinanțarea cronică, nu prezintă ținte financiare concrete, etape bugetare sau procente din PIB

¹ Hiltz, D., Liu, Y., & Guo, X. (2023). Student-To-School-Counselor Ratios, School-Level Factors, and Leadership Practices of School Counselors: A National Investigation. *Professional School Counseling*, 27(1). <https://doi.org/10.1177/2156759X231182135> (Original work published 2023)

² Affrunti, N. W. (2024, mai). 2022–2023 ratio of students to full-time equivalent school psychologists in U.S. public elementary and secondary schools [Data Brief]. National Association of School Psychologists. <https://www.nasponline.org/>

care să fie alocate educației preuniversitare în anii următori. În timp ce pentru cercetare se menționează clar intenția de a crește finanțarea până la minimum 1% din PIB, pentru învățământul preuniversitar lipsesc cifre similare. Salvați Copiii a demonstrat prin studiul privind costurile educației că, în fiecare an, cheltuielile pentru un copil pe care trebuie să le suporte părinții au crescut cu 44% între 2021-2025, iar povara meditațiilor a devenit al doilea cost ascuns al educației, simptom al calității insuficiente oferite la clasă.

- **Finanțare diferențiată per elev pentru copiii din grupuri vulnerabile.** Raportul QX recunoaște disparitățile, dar nu propune alocări bugetare diferențiate pentru școlile din mediul rural sau cu mulți elevi dezavantajați. Este necesară finanțarea suplimentară per elev pentru compensarea dezavantajelor socio-economice.
- **Infrastructură școlară cu ținte clare și monitorizare națională.** Raportul evidențiază starea precară a clădirilor și condițiile improprii din școli, dar nu include soluții bugetare. Salvați Copiii recomandă stabilirea unor obiective cuantificate și desemnarea unui rol strategic al Ministerului pentru coordonarea finanțării acestor investiții.
- **Educație remedială structurată pentru cei 50% elevi afectați de analfabetism funcțional.** Se recunoaște faptul că analfabetismul funcțional este o vulnerabilitate majoră, dar nu se propune un plan național de intervenție. Studiul nostru cu cadrele didactice arată că 47% consideră procedura pentru educație remedială „excesiv de birocratică”. Este necesară simplificarea procedurilor și alocarea de resurse dedicate pentru recuperarea pierderilor de învățare.
- **Recunoașterea și valorificarea parteneriatului cu societatea civilă.** Raportul QX nu face referire la contribuția organizațiilor neguvernamentale în domeniul educației, deși acestea suplinesc adesea lipsurile sistemului. Salvați Copiii derulează programe educaționale de care au beneficiat sute de mii de copii, de la „A Doua Șansă” la integrarea copiilor refugiați. Ignorarea potențialului parteneriatului dintre stat și ONG-uri sugerează o viziune incompletă asupra implementării reformelor.
- **Formarea obligatorie a cadrelor didactice în ceea ce privește acordarea de suport psiho-emoțional.** Dezvoltarea competențelor de comunicare cu elevii, de răspuns în acord cu nevoile și drepturile elevilor în ceea ce privește dificultățile întâmpinate la oră și inclusiv de prim-ajutor psihologic în interacțiunea cu copiii care necesită sprijin emoțional trebuie să constituie un obiectiv permanent în formarea cadrelor didactice.

Aspecte pozitive și relevante identificate în Raportul QX

Salvați Copiii apreciază faptul că *Raportul QX* abordează frontal problemele critice ale sistemului educațional și le aduce în prim-planul agendei publice. În mod deosebit, remarcăm recunoașterea **abandonului școlar și a analfabetismului funcțional ca vulnerabilități majore.**

Raportul identifică și cauzele sistemice care afectează calitatea educației, sunt menționate probleme precum: **infrastructura școlară deficitară; politizarea și ideologizarea managementului educațional; birocrăția excesivă care împovărează activitatea cadrelor didactice; violența în mediul școlar și consumul de droguri în rândul elevilor; precum și condițiile socioeconomice precare din anumite comunități, ce influențează negativ participarea școlară.** De asemenea, se recunoaște că **planurile-cadru și curriculumul sunt supraîncărate**, cu prea multe materii, ore și conținuturi adesea inutile practic, manuale neatractive și metode de predare-învățare ineficiente (inclusiv tema pentru acasă în volum neadecvat). Raportul remarcă și **integrarea insuficientă a copiilor cu cerințe educaționale speciale în școlile de masă.** Prin enumerarea acestor probleme reale, documentul integrează în mod adecvat principalele obstacole din

calea unei educații de calitate, aspect pe care organizația noastră îl consideră esențial ca punct de plecare pentru reforme.

Este de apreciat și tonul autocritic al raportului față de politicile din ultimele decenii. Se corelează **rezultatele slabe ale elevilor români la testările internaționale (PISA 2022)** cu erorile de politică educațională din trecut, asumându-se că schimbările necesare sunt fundamentate de aceste concluzii.

Raportul propune **generalizarea educației ante-preșcolare** (0-3 ani) și integrarea completă a educației timpurii în învățământul obligatoriu, demers văzut ca o premisă pentru echitate și șanse egale de reușită pentru copiii dezavantajați. Organizarea serviciilor de educație timpurie este esențială pentru prevenirea abandonului școlar, iar accentul pus pe acest segment este un punct important al raportului. Tot în sprijinul echității, se prevede **prioritizarea burselor sociale** pentru copiii din medii vulnerabile.

Raportul mai abordează problema **subfinanțării și subdimensionării consilierii școlare și a asistenței psihopedagogice**. Se atrage atenția că modul de angajare și alocarea actuală a unui singur consilier la sute de elevi sunt problematice. Salutăm recunoașterea faptului că elevii au nevoie de mult mai mult suport psihologic și orientare în carieră decât primesc în prezent, și că acest segment trebuie întărit pentru a asigura bunăstarea emoțională a copiilor și pentru a preveni abandonul școlar timpuriu. În aceeași ordine de idei, este subliniată importanța incluziunii școlare. Este menționată, de pildă, intenția de a continua Programul Național de Reducere a Abandonului Școlar (PNRAS), susținut prin PNRR, având la bază analiza de impact pozitiv a primei etape.

Nu în ultimul rând, raportul conține **propuneri de reformă structurale** în guvernanta și organizarea învățământului preuniversitar, care, în opinia noastră, merg în direcția corectă. Se critică în mod întemeiat funcționarea actuală a inspectoratelor școlare, iar raportul propune ca acestea să fie transformate în „direcții” regionale ce vor absorbi și casele corpului didactic și centrele județene de resurse și asistență educațională. De asemenea, se anunță intenția de regândire a politicilor de personal didactic: salarizarea cadrelor didactice urmează să fie orientată mai meritocratic (prin stimularea profesorilor debutanți și introducerea unui sistem de bonusuri bazate pe performanță, progresul elevilor și incluziune), formarea continuă va fi reevaluată, iar procedurile de recrutare și angajare în sistem vor fi modernizate. O idee notabilă este evaluarea periodică și participativă a profesorilor deja titularizați, raportul sugerează evaluarea cadrelor didactice o dată la cinci ani, ca mecanism de asigurare a calității. Dacă aceste reforme vor fi implementate cu bugete adecvate, cu transparentă și criterii clare, ele ar putea conduce la creșterea calității resursei umane în educație, aspect reclamat deseori de Salvați Copiii, de alte organizații neguvernamentale, de către copii sau părinți.

Un alt punct pozitiv este faptul că au fost subliniate **provocările specifice ale educației în mediul rural**. Faptul că se recunoaște explicit decalajul rural-urban și dificultățile cu care se confruntă copiii din sate, de la accesul precar la resurse educaționale până la migrația personalului calificat, este crucial pentru a putea vorbi despre un sistem care respectă dreptul la educație al tuturor copiilor.

Contribuțiile Salvați Copiii în domeniul educației

Salvați Copiii România derulează programe educaționale de succes pentru a sprijini sistemul de educație (prin programe *Școală după Școală*, *A Doua Șansă*, activități remediale, de prevenire a abandonului, educație parentală, metodologia anti-bullying etc.). Salvați Copiii România își bazează poziția și recomandările pe o experiență vastă de lucru direct cu copiii, școlile și autoritățile, având un istoric de inițiative menite să asigure fiecărui copil acces la educație de calitate, dintre care amintim succint:

- **Programul „Școală după Școală”** – Salvați Copiii a implementat, de-a lungul anilor, în sute de comunități defavorizate, centre de tip *after-school* unde copiii beneficiază zilnic de sprijin la efectuarea

temelor, activități de recuperare educațională și o masă caldă. Aceste centre au ajutat la îmbunătățirea performanțelor școlare și la reducerea abandonului în rândul copiilor vulnerabili.

- **„Grădinițe Estivale”** – Pentru a pregăti copiii neînscriși la grădiniță (în special cei din mediul rural sau din familiile rome) pentru debutul clasei pregătitoare, Salvați Copiii organizează de peste 10 ani grădinițe de vară. Acestea oferă timp de câteva luni educație timpurie intensivă, masă și consiliere pentru părinți, reușind să integreze mii de copii care altfel ar fi fost nepregătiți pentru școală.
- **Programul „A Doua Șansă” și reintegrarea școlară** – Organizația noastră sprijină activ școlile în implementarea programelor *A doua șansă*, care permit reînscrierea la cursuri a copiilor și adolescenților care au abandonat școala. Prin mediere, suport educațional și material (rechizite, haine) și prin consiliere, am readus în sistemul de educație formală numeroși copii care își întrerupseseră studiile, oferindu-le astfel șansa completării învățământului obligatoriu.
- **Sprijin pentru copiii refugiați și migranți** – Ca răspuns la crize umanitare recente (în special ca efect al războiului din Ucraina), Salvați Copiii a asigurat asistență educațională și integrare școlară pentru copiii refugiați. Am creat spații de educație non-formală, cursuri de limba română, consiliere psihologică și am facilitat înscrierea acestor copii în școlile publice, colaborând cu autoritățile pentru ca fiecare copil refugiat să aibă acces la educație în România.
- **Inițiative legislative și formarea cadrelor didactice** – Salvați Copiii a contribuit, în calitate de partener de advocacy, la îmbunătățirea noului cadru legislativ și la protecția copiilor în mediul educațional. Un exemplu este participarea noastră directă la elaborarea și promovarea legislației anti-bullying. În acest context, propunem revenirea la normele metodologice din 27 mai 2020, aprobate prin Ordinul 4.343³ și aflate încă în vigoare, și care introduceau în mod inovativ grupurile de acțiune antibullying, o structură flexibilă, informală și foarte eficientă de prevenire și identificare a situațiilor de bullying. În prezent rolul acestor grupuri a fost preluat de comisii pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității, aceeași structură birocratică din trecut, care s-a dovedit a fi complet ineficientă. Pe lângă acestea, Salvați Copiii a furnizat expertiză în elaborarea de politici publice, participând la grupuri de lucru pe curriculum, pe strategii de incluziune sau educație timpurie, și a derulat campanii de conștientizare privind drepturile copilului la educație, la protecție și la participare.
- **Promovarea unui Internet sigur și util pentru copii.** De asemenea, prin programe precum *Ora de Net*, care pune la dispoziția tuturor o linie de consiliere, dar și raportare a conținutului ilegal și dăunător, organizația noastră a instruit mii de cadre didactice în domeniul siguranței pe Internet și al educației digitale. Au fost create resurse educative recunoscute la nivel național și au fost organizate traininguri pe teme de prevenire a violenței și de management al comportamentelor dificile în clasă, ajutând profesorii să dezvolte un climat non-violent și incluziv.

Prin aceste contribuții, Salvați Copiii și-a demonstrat angajamentul față de îmbunătățirea educației în România, atât la firul ierbii în comunități, cât și la nivel macro, prin propuneri de politici.

Pentru mai multe informații, persoana de contact: George Roman, Director Advocacy,
tel. 0722605904, email – george.roman@salvaticopiii.ro.

³ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/226680>

Despre [Organizația Salvați Copiii](#)

De 35 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară în prezent programe în 108 țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 4.150.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii România.